

GMINNY PROGRAM
REWITALIZACJI
GMINY MIASTO ŚWINOUJŚCIE

**DIAGNOZA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA
GMINY MIASTO ŚWINOUJŚCIE
NA POTRZEBY DELIMITACJI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH
I REWITALIZACJI**

Projekt jest współfinansowany ze środków z Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Metodologia.....	4
3. Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza miasta	6
4. Charakterystyka negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w mieście	8
4.1. Sfera społeczna.....	8
Poziom bezrobocia	8
Poziom ubóstwa	8
Poziom przestępczości	11
Poziom patologii społecznej.....	11
Poziom edukacji	13
Poziom kapitału społecznego	14
Poziom kapitału ludzkiego	15
4.2. Sfera gospodarcza.....	16
Poziom przedsiębiorczości	16
4.3. Sfera środowiskowa	18
Poziom jakości środowiska	18
4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna	19
Poziom rozwoju infrastruktury technicznej.....	19
Poziom infrastruktury społecznej	21
4.5. Sfera techniczna	21
Budynki mieszkalne sprzed 1970 roku.....	21
Poziom dziedzictwa kulturowego.....	23
5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy	23
6. Charakterystyka obszarów rewitalizacji w gminie.....	28
Spis tabel	31
Spis rycin.....	32

1. Wprowadzenie

Głównym celem prezentowanej diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Miasto Świnoujście było wyznaczenie obszarów zdegradowanych w gminie, co stanowi jeden z etapów realizacji projektu opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Miasta Świnoujście na lata 2017-2027. W diagnozie posłużono się następującymi pojęciami:

- **rewitalizacja** – proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki,
- **obszar zdegradowany** – przestrzeń, w której koncentrują się zjawiska negatywne (społeczne, gospodarcze, przestrzenne)¹ oraz problemy, które wpływają na pogorszenie jakości życia mieszkańców,
- **obszar rewitalizacji** – obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się przeprowadzić rewitalizację. Nie może on obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Prezentowana w niniejszym dokumencie diagnoza stanowi wypadkową zaleceń wskazanych w *Ustawie o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777 z późn. zm.), *"Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020"* Ministerstwa Rozwoju z dnia 2 sierpnia 2016r. oraz opracowania Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego pt. *„Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020”*. Zgodnie z przytoczonymi wyżej dokumentami, diagnoza powinna się opierać na mierzalnych wskaźnikach, opisujących głównie zjawiska i problemy społeczne na danym terenie. Uwzględniając zalecenia, że obszar wymagający wsparcia stanowi jednostkę charakteryzującą się kumulacją negatywnych zjawisk i procesów oraz stanowi szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego, dokonano analizy podstawowych sfer funkcjonowania miasta.

¹ Zgodnie z *Ustawą o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. 2015 poz. 1777 z późn. zm. oraz *„Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”*.

2. Metodologia

Dla potrzeb wyznaczenia obszarów zdegradowanych w Gminie Miasto Świnoujście określono zestaw wskaźników, diagnozujących poszczególne sfery funkcjonowania w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej (tab. 1). Starano się, by przyjęte wskaźniki, z jednej strony były zgodne z zapisami *Ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015, a z drugiej miały charakter ilościowy i w możliwie najlepszy sposób pozwalały na identyfikację negatywnych zjawisk, zachodzących w przestrzeni gminy.

Tab. 1. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w mieście Świnoujście

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik
Sfera społeczna	Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%] Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]
	Poziom ubóstwa	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ogółem na 1.000 mieszkańców [osoby] Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na trudną sytuację życiową (bezrobocie i niepełnosprawność) na 1.000 mieszkańców [osoby] Rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych na 1.000 mieszkańców [rodziny]
	Poziom przestępczości	Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1.000 mieszkańców [przestępstwa] Wypadki drogowe ogółem na 1.0000 mieszkańców [wypadki]
	Poziom patologii społecznej	Niebieskie karty na 1.000 mieszkańców [niebieskie karty] Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na alkoholizm i narkomanię na 1.000 mieszkańców [osoby]
	Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI (język polski, matematyka, język obcy) [%] Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze) [%]
	Poziom kapitału społecznego	Frekwencja w wyborach parlamentarnych [%]
	Poziom kapitału ludzkiego	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]
Sfera gospodarcza	Poziom przedsiębiorczości	Podmioty gospodarcze zarejestrowane na 1.000 mieszkańców [podmioty gosp.] Podmioty gospodarcze, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej na 1.000 mieszkańców [podmioty gosp.]
Sfera środowiskowa	Jakość środowiska	Natężenie ruchu kołowego na ulicach miasta [kategoria dróg]

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Poziom infrastruktury techniczno-społecznej	Stanowiska postojowe dla samochodów osobowych na 1 km drogi publicznej [stanowiska]
		Mieszkania komunalne i socjalne na 1.000 mieszkańców [mieszkania]
	Poziom jakości dróg kołowych	Udział długości ulic wymagających remontu w długości ulic ogółem [%]
Sfera techniczna	Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w liczbie budynków mieszkalnych ogółem [%]
	Poziom dziedzictwa kulturowego	Obiekty zabytkowe na 1.0000 mieszkańców [obiekty]

Źródło: opracowanie własne

Starano się tak dobrać mierniki, by każda ze sfer była opisana przez kilka wskaźników cząstkowych, obrazujących zróżnicowane zjawiska społeczno-gospodarcze, co umożliwiło dokładniejszą identyfikację obszarów zdegradowanych na terenie gminy. Dotyczyło to przede wszystkim zjawisk w zakresie sfery społecznej, która stanowi istotę działań rewitalizacyjnych (pozostałe sfery w myśl *Ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 w zakresie rewitalizacji traktowane są jako uzupełniające). Część z przyjętych wskaźników ma charakter stymulant, a pozostałe są destymulantami. Stymulanty to cechy, których wysoka wartość wskaźnika wyraża wysoki stopień rozwoju społeczno-gospodarczego, a niska degradację w tym zakresie. W przypadku destymulant sytuacja jest odwrotna. Wysokie wartości wskaźnika obrazują degradację społeczno-gospodarczą, a niskie wartości wysoki stopień rozwoju w tym zakresie.

Szczególne znaczenie dla identyfikacji obszarów zdegradowanych ma koncentracja zjawisk niekorzystnych, stąd też skupiono się na wyznaczeniu obszarów, w których wskaźniki dla poszczególnych cech mają wartości niekorzystne lub bardzo niekorzystne, które oznaczają degradację społeczno-gospodarczą w zakresie danego zjawiska. W przypadku stymulant, są to wartości znacząco odbiegające od wartości referencyjnej (średniej dla miasta) *in minus*, z kolei w przypadku destymulant – wartości znacząco odbiegające od wartości referencyjnej *in plus*. Identyfikacji obszarów zdegradowanych na terenie miasta dokonano na podstawie nagromadzenia wartości niekorzystnych lub bardzo niekorzystnych dla poszczególnych sfer, w szczególności uwzględniając obszary, w których ma miejsce koncentracja negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej.

W analizie wykorzystano głównie dane z zasobów Urzędu Miasta Świnoujście, Powiatowego Urzędu Pracy w Świnoujściu, Komendy Miejskiej Policji w Świnoujściu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Świnoujściu i Państwowej Komisji Wyborczej

w Warszawie, a także aktualne dokumenty planistyczne i strategiczne oraz dostępne materiały kartograficzne. Większość wskaźników opracowano dla danych z 2015 i 2016 roku.

3. Ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza miasta

Świnoujście położone jest między Morzem Bałtyckim a Zalewem Szczecińskim, w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Zabudowania miasta leżą na 3 wyspach: Uznam (centrum Świnoujścia), Wolin (osiedla: Warszów, Przytór i Łunowo) i Karsibór (Osiedle Karsibór), które oddzielone są od siebie cieśniną Świny i Starą Świną. W granicach administracyjnych miasta znajdują się w sumie 44 wyspy oraz znaczny obszar Zalewu Szczecińskiego. W sensie administracyjnym, Świnoujście stanowi gminę miejską, a zarazem miasto na prawach powiatu. Miasto sąsiaduje z gminą miejsko-wiejską Międzyzdroje (powiat kamieński) od wschodu i Republiką Federalną Niemiec od zachodu. Miasto zajmuje powierzchnię 197,23 km², z czego 91,2 km² to powierzchnia lądowa, a 106,0 km² to powierzchnia wód. Według danych GUS, w 2015 r. miasto liczyło 41152 mieszkańców. Duża powierzchnia miasta sprawia, że Świnoujście posiada gęstość zaludnienia najniższą wśród miast na prawach powiatu (209 osób na km²).

Analizując wybrane wskaźniki² (tab. 2), należy ocenić sytuację społeczno-gospodarczą miasta jako dobrą, co wynika głównie z korzystnego położenia i właściwego wykorzystania jego potencjału. W zakresie sfery społecznej gmina cechuje się niskim poziomem bezrobocia, niskim poziomem ubóstwa, niskim poziomem patologii społecznej, dość wysokim poziomem edukacji i aktywności społecznej. Podobnie korzystna sytuacja występuje również w innych analizowanych sferach, zwłaszcza w zakresie sfery gospodarczej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Najważniejsze problemy społeczno-gospodarcze miasta to: dość niski poziom kapitału ludzkiego oraz dość wysoki poziom przestępczości.

Tab. 2. Wskaźniki obrazujące poszczególne sfery w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Świnoujście³

Zjawisko	Wskaźnik	Miasto
Sfera społeczna		
Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	3,2
	Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	1,5

² Do wyliczenia wskaźników opierano się na danych o liczbie ludności, dostarczonych przez Urząd Miasta Świnoujście.

³ W tabeli 2 nie uwzględniono cechy: Natężenie ruchu kołowego na ulicach miasta (sfera środowiskowa), która ma charakter jakościowy.

Zjawisko	Wskaźnik	Miasto
Poziom ubóstwa	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ogółem na 1.000 mieszkańców [osoby]	51,9
	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na trudną sytuację życiową (bezrobocie i niepełnosprawność) na 1.000 mieszkańców [osoby]	26,8
	Rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych na 1.000 mieszkańców [rodziny]	35,2
Poziom przestępczości	Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1.000 mieszkańców [przestępstwa]	28,7
	Wypadki drogowe ogółem na 1.0000 mieszkańców [wypadki]	8,9
Poziom patologii społecznej	Niebieskie karty na 1.000 mieszkańców [niebieskie karty]	1,5
	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na alkoholizm i narkomanię na 1.000 mieszkańców [osoby]	6,8
Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI (język polski, matematyka, język obcy) [%]	71,3
	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze) [%]	50,8
Poziom kapitału społecznego	Frekwencja w wyborach parlamentarnych [%]	50,6
Poziom kapitału ludzkiego	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]	25,2
Sfera gospodarcza		
Poziom przedsiębiorczości	Podmioty gospodarcze na 1.000 mieszkańców [podmioty gosp.]	168,3
	Podmioty gospodarcze, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej na 1.000 mieszkańców [podmioty gosp.]	46,4
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Poziom infrastruktury techniczno-społecznej	Stanowiska postojowe dla samochodów osobowych na 1 km drogi publicznej [stanowiska]	30,8
	Mieszkania komunalne i socjalne na 1.000 mieszkańców [mieszkania]	31,5
Poziom jakości dróg kołowych	Udział długości ulic wymagających remontu w długości ulic ogółem [%]	16,5
Sfera techniczna		
Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w liczbie budynków mieszkalnych ogółem [%]	43,5
Poziom dziedzictwa kulturowego	Obiekty zabytkowe na 10000 mieszkańców [obiekty]	48,9

Źródło: opracowanie własne

Należy stwierdzić, że ogólna sytuacja społeczno-ekonomiczna miasta Świnoujście jest dobra. Jednakże, uwarunkowania przestrzenne i ograniczenia komunikacyjne mają wpływ na dysproporcje w rozwoju społeczno-gospodarczym poszczególnych dzielnic miasta, na co wskazuje się m.in. w *Strategii Rozwoju Miasta na lata 2014-2020* i *Zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Świnoujście*.

4. Charakterystyka negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych w mieście

4.1. Sfera społeczna

Poziom bezrobocie

Miasto Świnoujście charakteryzuje się bardzo niskim poziomem bezrobocia, o czym świadczy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (3,2%) oraz udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (1,5%), co wynika z pełnionych funkcji. Miasto jest znaczącym ośrodkiem gospodarki morskiej, a ponadto rozwinięte są funkcje przemysłowe, handlowe, turystyczne i uzdrowiskowe, stanowiące podstawę rozwoju ekonomicznego miasta. Mimo ogólnie pozytywnej sytuacji miasta w zakresie poziomu bezrobocia, można wyróżnić obszary, w których problem bezrobocia jest zauważalny. Dotyczy to przede wszystkim obszaru Warszowa, w mniejszym stopniu również Karsiboru oraz centralnej części miasta. Szczególnie niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu bezrobocia występuje na ulicach: Karsiborskiej, Wierzbowej i Promowej (tab. 3).

Tab. 3. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu bezrobocia

Wskaźnik: Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	
Wartości	Ulice
niekorzystne (3,2-10,0%)	Rybaki, Niedziałkowskiego, Piastowska, Grunwaldzka, Chrobrego, Staszica, Niecała, Owocowa, Hołdu Pruskiego, Chopina, Konstytucji 3 Maja, Reja, Gdyńska, Krzywa, Barlickiego, Matejki, Kościuszki, Paderewskiego, Łużycka, Marynarzy, Bema, Brzozowa, Trzciniowa, Wyszyńskiego, Szwedzka, Batalionów Chłopskich, Węgierska, 1 Maja, Plac Wolności, Armii Krajowej, Holenderska, Modrzejewskiej, Osadników Wojskowych
bardzo niekorzystne (pow. 10,0%)	Grodzka, Krzywoustego, Wierzbowa, Bunkrowa, Promowa, Dąbrowskiego, Karsiborska
Wskaźnik: Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	
Wartości	Ulice
niekorzystne (1,5-5,0%)	Reja, Barlickiego, Paderewskiego, Ludzi Morza, Marynarzy, Plac Wolności, Batalionów Chłopskich, Krzywa, Matejki, Kościuszki, Piłsudskiego, Chopina, Konstytucji 3 Maja, Hołdu Pruskiego, Staszica, Chrobrego, Gdyńska, 1 Maja, Wyszyńskiego, Holenderska, Armii Krajowej, Brzozowa, Modrzejewskiej, Bema
bardzo niekorzystne (pow. 5,0%)	Wierzbowa, Promowa, Karsiborska

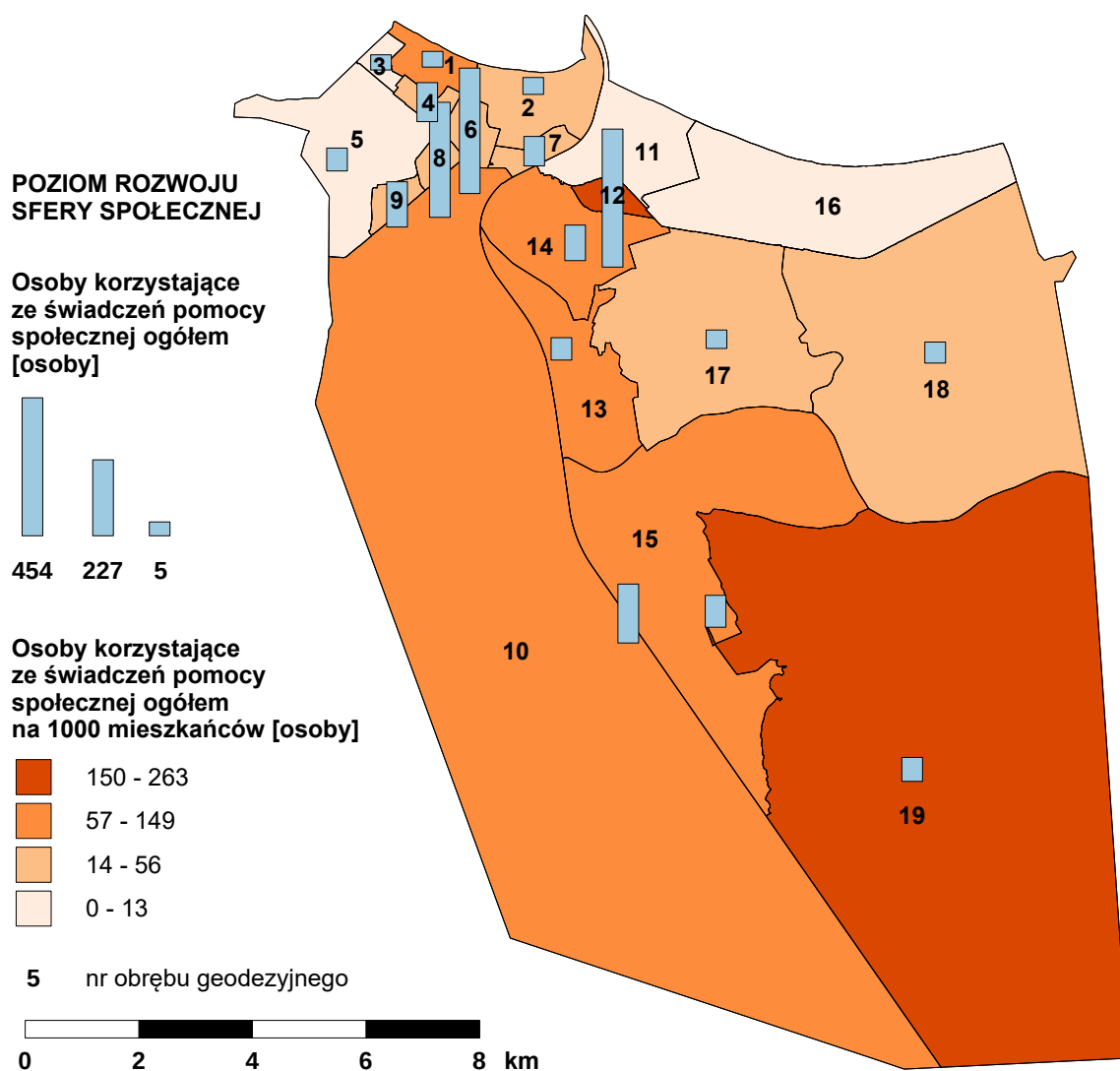
Źródło: opracowanie własne

Poziom ubóstwa

Z problemem bezrobocia silnie skorelowane jest zjawisko ubóstwa. Także i w tym zakresie, miasto jako całość charakteryzuje się niskim poziomem ubóstwa, o czym świadczy

liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ogółem na 1.000 mieszkańców (51,9), liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na trudną sytuację życiową (bezrobocie i niepełnosprawność) na 1.000 mieszkańców (26,8) oraz liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych na 1.000 mieszkańców (35,2).

Jednakże zjawisko ubóstwa wykazuje większy (niż zjawisko bezrobocia) stopień koncentracji w przestrzeni miasta. Problem ubóstwa koncentruje się głównie na obszarze Karsiboru, a w pewnym zakresie również na terenie Warszowa (w pobliżu ulicy Barlickiego) oraz w centralnej części miasta. Szczególnie niekorzystna sytuacja w zakresie poziomu ubóstwa występuje na ulicach: Bema, Osadników Wojskowych, Dąbrowskiego i Holenderskiej, Brzozowej, Szwedzkiej, Karsiborskiej, Modrzejewskiej, Promowej, Steyera i Barkowej (tab. 4).

Ryc. 1. Poziom ubóstwa w obrębach geodezyjnych Świnoujścia w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne

Tab. 4. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu ubóstwa

Wskaźnik: Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ogółem na 1.000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (51,9-120,0)	Krzywa, Barlickiego, Wyspiańskiego, Hołdu Pruskiego, Sosnowa, Wierzbowa, Niecała, Poznańska, Monte Cassino, Niedziałkowskiego, Marynarzy, Narutowicza, Sikorskiego, Batalionów Chłopskich, Armii Krajowej, Norweska, Wyszyńskiego
bardzo niekorzystne (pow. 120,0)	Brzozowa, Szwedzka, Bema, Osadników Wojskowych, Karsiborska, Modrzejewskiej, Dąbrowskiego, Holenderska, Promowa, Steyera, Barkowa
Wskaźnik: Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na trudną sytuację życiową	
Wartości	Ulice
niekorzystne (26,8-65,0)	Marynarzy, 1 Maja, Trzcinowa, Brzozowa, Krzywa, Hołdu Pruskiego, Plac Wolności, Konstytucji 3 Maja, Sosnowa, Wyspiańskiego, Niecała, Armii Krajowej, Monte Cassino, Wyszyńskiego, Narutowicza, Sikorskiego, Poznańska
bardzo niekorzystne (pow. 65,0)	Norweska, Batalionów Chłopskich, Karsiborska, Szwedzka, Osadników Wojskowych, Bema, Modrzejewskiej, Promowa, Dąbrowskiego, Holenderska, Steyera, Barkowa
Wskaźnik: Rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych na 1.000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (35,2-100,0)	Kościuszki, Hołdu Pruskiego, Łużycka, Poznańska, 1 Maja, Barlickiego, Narutowicza, Sikorskiego, Marynarzy, Niecała, Batalionów Chłopskich, Niedziałkowskiego, Wyszyńskiego, Monte Cassino, Ludzi Morza, Armii Krajowej, Jana Pawła II, Skandynawska, Węgierska, I Armii Wojska Polskiego, Modrzejewskiej, Brzozowa
bardzo niekorzystne (pow. 100,0)	Osadników Wojskowych, Holenderska, Odrowców, Reja, Prosta, Bema, Dąbrowskiego

Źródło: opracowanie własne

Ogółem, w Świnoujściu w 2015 r. dodatki mieszkaniowe otrzymywało 565 rodzin. Najwięcej tych rodzin zamieszkiwało obszar centrum - było to 70,97% wszystkich korzystających z tej formy wsparcia. Ponadto w tym fragmencie miasta zauważyć można tendencję wzrostową. W centrum najbardziej niekorzystną sytuację wykazywały w 2015 r. ul. Grunwaldzka (na której zamieszkiwały 63 rodziny otrzymujące dodatki mieszkaniowe) oraz Monte Cassino (69 rodzin), co stanowi odpowiednio 11,15% i 12,21% ogółu przyznanych w mieście dodatków mieszkaniowych. Również niektóre ulice Warszowa wskazują na ubóstwo mieszkańców, mierzone korzystaniem z dodatków mieszkaniowych – np. przy ul. Modrzejewskiej dodatki otrzymują 43 rodziny, tj. 7,61% ogółu rodzin korzystających z tego wsparcia. W sumie, dodatki mieszkaniowe wypłacane mieszkańcom Warszowa stanowią 15,04% ogółu tych świadczeń w mieście.

Poziom przestępczości

Jednym z najważniejszych problemów społecznych Świnoujścia jest dość wysoki poziom przestępczości, co wynika z przygranicznego położenia miasta, a także dużej liczby turystów i kuracjuszy odwiedzających miasto, głównie w okresie letnim. Wpływa to m.in. na znaczną liczbę przestępstw o charakterze kryminalnym ogółem na 1.000 mieszkańców (28,7) oraz wypadków drogowych ogółem na 10.000 mieszkańców (8,9). Przestępstwa o charakterze kryminalnym koncentrują się głównie wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. W mieście można zaobserwować tendencję spadkową występowania przestępstw kryminalnych. Tym niemniej, w badanych obszarach można stwierdzić, że koncentracja przestępstw o charakterze kryminalnym występuje w centrum miasta (np. ulica Dąbrowskiego - tab. 5), z kolei na peryferyjnych osiedlach miasta przestępstwa takie występują tylko na pojedynczych ulicach (np. ulica Skandynawska). Natomiast wypadki drogowe koncentrują się głównie w centralnej części miasta (np. ulice Karsiborska, Armii Krajowej, i Plac Wolności - tab. 5) oraz na Warszawie, na ulicach dojazdowych do miasta (Barlickiego, Ludzi Morza).

Tab. 5. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przestępczości

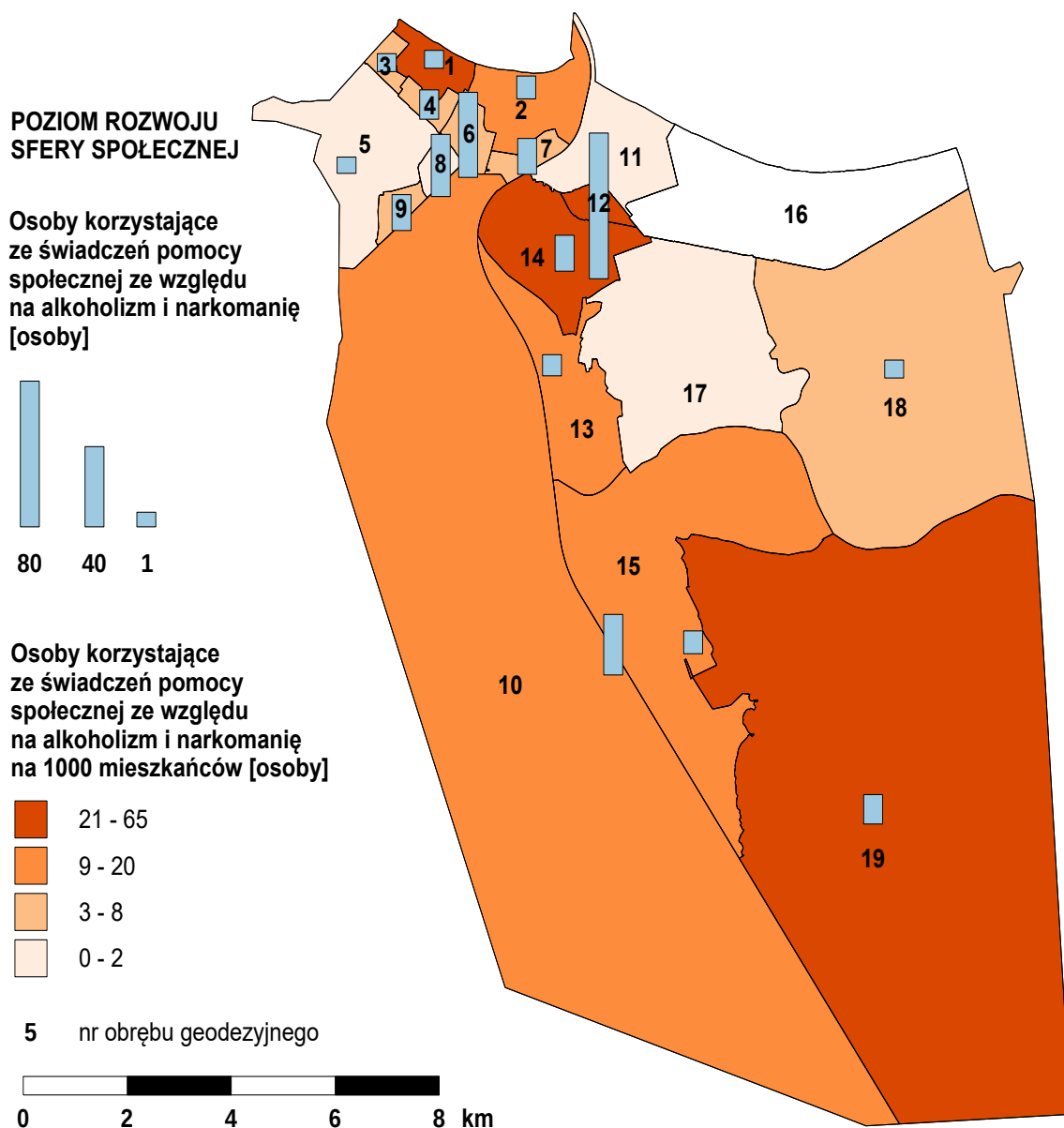
Wskaźnik: Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1.000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (28,7-100,0)	Czeska, Wybrzeże Władysława IV, 11 Listopada, Bunkrowa, Karsiborska, Wierzbowa, Plac Wolności, Armii Krajowej
bardzo niekorzystne (pow. 100,0)	Skandynawska, Dąbrowskiego
Wskaźnik: Wypadki drogowe ogółem na 1.0000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (8,9-30,0)	Kołłątaja, Kościuszki, Szkolna, Chrobrego, Staszica
bardzo niekorzystne (pow. 30,0)	Barlickiego, Konstytucji 3 Maja, Grunwaldzka, Marynarzy, Piastowska, Ludzi Morza, Karsiborska, Plac Wolności, Armii Krajowej,

Źródło: opracowanie własne

Poziom patologii społecznej

Z uwagi na bardzo niski poziom bezrobocia oraz niski poziom ubóstwa, miasto jako całość cechuje się niskim poziomem patologii społecznej, na co wskazuje: liczba niebieskich kart na 1.000 mieszkańców (1,5) i liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na alkoholizm i narkomanię na 1.000 mieszkańców (6,8). Problem patologii społecznej w przypadku Świnoujścia dotyczy obszaru Warszowa i Karsiboru, w mniejszym stopniu centralnej części miasta (ryc. 2). Bardzo niekorzystna sytuacja

w zakresie poziomu patologii społecznej występuje na ulicy Modrzejewskiej (tab. 6), a w zakresie poszczególnych zjawisk również na ulicach: Narutowicza, Paderewskiego, Węgierskiej, I Armii Wojska Polskiego, Odrowców, Osadników Wojskowych i Placu Wolności w przypadku niebieskich kart na 1.000 mieszkańców oraz Brzozowej, Barkowej, Holenderskiej, Promowej, Steyera i Dąbrowskiego w przypadku osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na alkoholizm i narkomanię na 1.000 mieszkańców.

Ryc. 2. Poziom patologii społecznej w obrębach geodezyjnych Świnoujścia w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne

Tab. 6. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu patologii społecznej

Wskaźnik: Niebieskie karty na 1.000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (1,5-5,0)	Szkolna, Grunwaldzka, Barlickiego, Staszica, Gdyńska, Chrobrego, Monte Cassino, Piastowska, Krzywa, Kołłątaja, Niedziałkowskiego, Batalionów Chłopskich
bardzo niekorzystne (pow. 5,0)	Narutowicza, Paderewskiego, Modrzejewskiej, Węgierska, Odrowców, Osadników Wojskowych, Plac Wolności, I Armii Wojska Polskiego
Wskaźnik: Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na alkoholizm i narkomanię na 1.000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (6,8-50,0)	Chopina, Plac Wolności, Norweska, Piłsudskiego, Okólna, Niedziałkowskiego, Wyszyńskiego, Armii Krajowej, Marynarzy, Szwedzka, Kanałowa
bardzo niekorzystne (pow. 50,0)	Brzozowa, Barkowa, Modrzejewskiej, Holenderska, Promowa, Dąbrowskiego, Steyera

Źródło: opracowanie własne

Poziom edukacji

Na korzystną sytuację społeczną miasta wpływa także dość wysoki poziom edukacji, na co wskazują wysoki średni wynik sprawdzianu po VI klasie szkoły podstawowej (71,3%) oraz dość wysoki średni wynik egzaminu gimnazjalnego (50,8%). Sytuacja w zakresie poziomu edukacji w przypadku Świnoujścia jest jednak dość znacznie zróżnicowana przestrzennie. Szczególnie niekorzystna sytuacja w tym zakresie występuje na obszarze Karsiboru (tab. 7), a częściowo też Warszowa. W przeciwieństwie do innych analizowanych wskaźników w zakresie poziomu edukacji, na obszarze miasta nie występują obszary o bardzo niekorzystnej sytuacji w tym zakresie.

Tab. 7. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu edukacji

Wskaźnik: Średni wynik sprawdzianu w klasie VI (język polski, matematyka, język obcy)	
Wartości	Ulice
niekorzystne(65,0-71,3%)	Grunwaldzka, Kołłątaja, Matejki, 1 Maja, Barkowa, Głęboka, Brzozowa, I Armii Wojska Polskiego, Kanałowa, Miodowa, Ogrodowa, Osadników Wojskowych, Owocowa, Promowa, Prosta, Trzcinowa, Warzywna, Wąska, Wierzbowa, Gdyńska, 11 Listopada, Grodzka, Karsiborska, Krzywa, Kujawska, Lechicka, Łużycka, Markiewicza, Steyera, Odrowców, Poznańska, Szkolna, Barlickiego, Białoruska, Bunkrowa, Czeska, Holenderska, Jana Pawła II, Jaracza, Ludzi Morza, , Modrzejewskiej, Niecała, Norweska, Okólna, Porębskiego, Skandynawska, Sosnowa, Szwedzka, Węgierska

Wskaźnik: Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze)	
Wartości	Ulice
niekorzystne (45,0-50,8%)	1 Maja, Barkowa, Brzozowa, I Armii Wojska Polskiego, Głęboka, Kanałowa, Miodowa, Ogrodowa, Owocowa, Prosta, Osadników Wojskowych, Promowa, Trzcinowa, Warzywna, Wąska, Wierzbowa, Barlickiego, Białoruska, Bunkrowa, Czeska, Holenderska, Jana Pawła II, Jaracza, Ludzi Morza, , Modrzejewskiej, Niecała, Norweska, Porębskiego, Okólna, Skandynawska, Sosnowa, Szwedzka, Węgierska, Bohaterów Września, Chopina, Chrobrego, Herberta, Hołdu Pruskiego, Krzywoustego, Narutowicza, Niedziałkowskiego, Paderewskiego, Piastowska, Piłsudskiego, Reja, Sikorskiego, Wyspiańskiego, Wyszyńskiego, Witosa, Kołłątaja, Matejki, 11 Listopada

Źródło: opracowanie własne

Poziom kapitału społecznego

Ważną cechą kapitału społecznego jest wzajemne zaufanie i wspólne wartości, jakie posiadają członkowie danej społeczności. O zasobności w kapitał społeczny świadczą również oddolne przejawy samoorganizowania się oraz zaangażowania obywatelskiego, którego jednym z przejawów jest udział w wyborach. Miasto Świnoujście charakteryzuje się dość wysokim poziomem kapitału społecznego, o czym świadczy dość wysoka frekwencja w wyborach parlamentarnych w 2015 r. (50,59%), zdecydowanie przekraczająca średnią w regionie zachodniopomorskim (47,27%). Poziom kapitału społecznego jest jednak mocno zróżnicowany przestrzennie, przez co między poszczególnymi osiedlami miasta występują znaczne dysproporcje. Szczególnie niekorzystna sytuacja w tym zakresie występuje na obszarze Karsiboru (tab. 8), a w mniejszym stopniu również na terenie Warszowa i w centralnej części miasta.

Tab. 8. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kapitału społecznego

Wskaźnik: Frekwencja w wyborach parlamentarnych	
Wartości	Ulice
niekorzystne (45,0-50,6%)	Konstytucji 3 Maja, Kołłątaja, Kujawska, Krzywoustego, Chopina, Narutowicza, Paderewskiego, Daszyńskiego, Reja, Batalionów Chłopskich, Karsiborska, Lechicka, Łużycka, Rybaki, Staszica, Steyera, Barkowa, Wilków Morskich, 1 Maja, Brzozowa, Głęboka, Kanałowa, Miodowa, I Armii Wojska Polskiego, Ogrodowa, Owocowa, Osadników Wojskowych, Promowa, Prosta, Trzcinaowa, Warzywna, Wąska, Wierzbowa, Armii Krajowej, Marynarzy, Monte Cassino, Plac Słowiański, Plac Wolności, Wybrzeże Władysława IV
bardzo niekorzystne (pon. 45,0)	Grunwaldzka, Krzywa, Odrowców, Herberta, Kościuszki, Niedziałkowskiego, Czeska, Jana Pawła II, Jaracza, Niecała, Modrzejewskiej, Sosnowa, Barlickiego, Białoruska, Okólna, Bunkrowa, Holenderska, Ludzi Morza, , Norweska, Porębskiego, Skandynawska, Szwedzka, Węgierska

Źródło: opracowanie własne

Poziom kapitału ludzkiego

Kapitał ludzki obejmuje wiedzę, umiejętności, zdolności i inne przymioty jednostki ludzkiej, które przekładają się na możliwość wytworzenia dobrobytu na poziomie osobistym, społecznym czy ekonomicznym. Jednym z najważniejszych problemów społeczno-gospodarczych miasta jest dość niski poziom kapitału ludzkiego, co dobrze obrazuje udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem (25,2%). W przypadku Świnoujścia problem ten dotyczy zwłaszcza centralnej części miasta, jednak szczególnie widoczny jest w przypadku poszczególnych ulic miasta, gdzie udział ludności w wieku poprodukcyjnym przekracza nawet 50% ogółu mieszkańców (jak np. ma to miejsce w przypadku Placu Kościelnego czy ul. Krzywoustego, Karsiborskiej – tab. 9).

Tab. 9. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kapitału ludzkiego

Wskaźnik: Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem	
Wartości	Ulice
niekorzystne (25,2-30,0%)	Szkolna, Reja, Piastowska, Paderewskiego, Plac Wolności, Wąska, Trzcinaowa, Grunwaldzka, Narutowicza, Sikorskiego, Plac Słowiański, Kościuszki
bardzo niekorzystne (pow. 30,0%)	Kujawska, Gdyńska, Witosa, Konstytucji 3 Maja, Staszica, Grodzka, Jana Pawła II, Batalionów Chłopskich, Matejki, Rybaki, Marynarzy, Wyspiańskiego, Prosta, Krzywoustego, Karsiborska,

Źródło: opracowanie własne

Wniosek

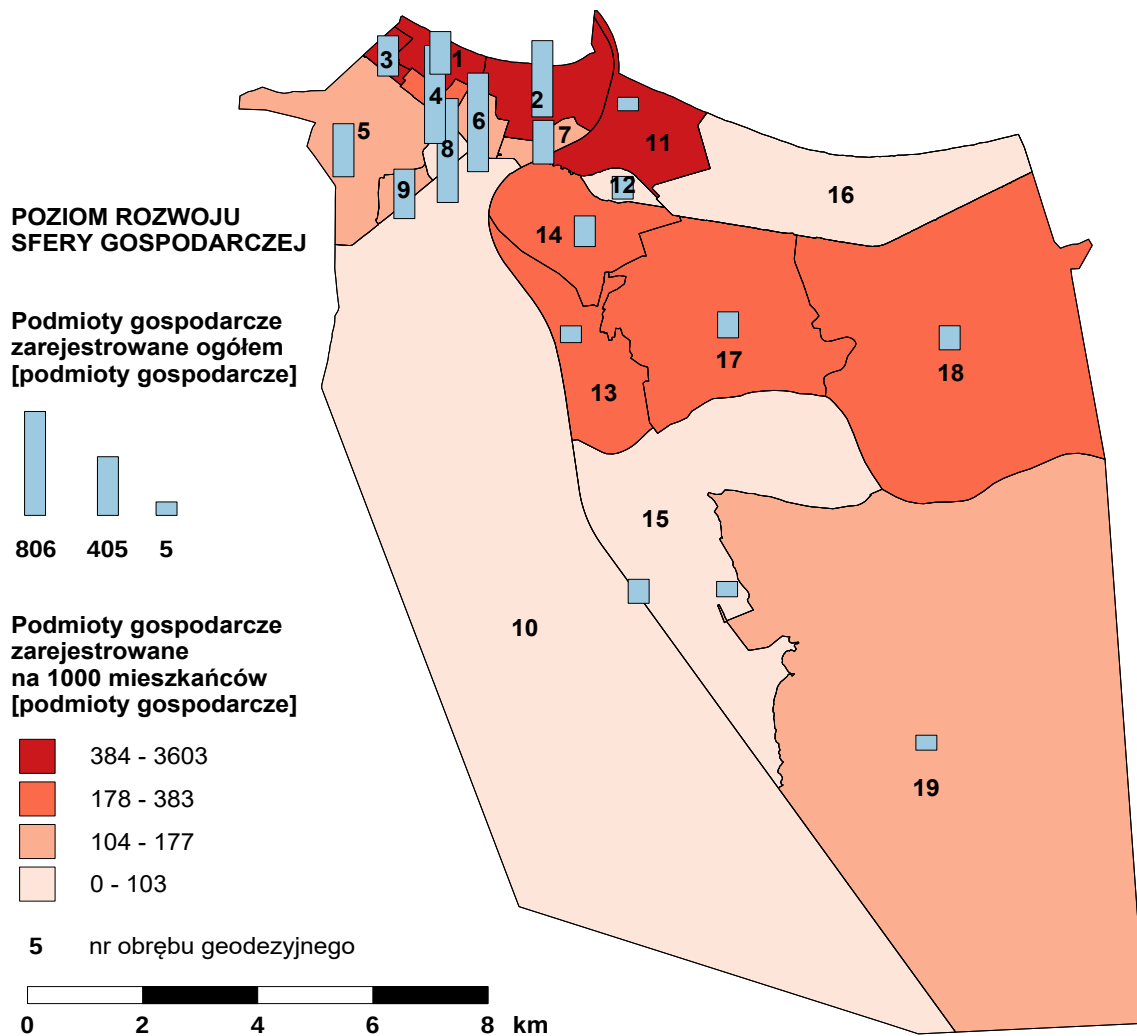
Powyższa analiza pozwala stwierdzić, że największa koncentracja problemów społecznych występuje na niektórych ulicach w centrum, na Warszawie i Karsiboru. W przypadku centrum największe nagromadzenie zjawisk negatywnych występujących w sferze społecznej dotyczy bezrobocia, ubóstwa, przestępczości oraz wysokiego udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Na obszarze Warszowa i Karsiboru dominują z kolei problemy związane z bezrobociem, ubóstwem, występowaniem patologii społecznych, niższego poziomu edukacji i frekwencji wyborczej.

4.2. Sfera gospodarcza

Poziom przedsiębiorczości⁴

Miasto Świnoujście charakteryzuje się bardzo wysokim poziomem przedsiębiorczości, o czym świadczy znaczna liczba podmiotów gospodarczych na 1.000 mieszkańców (168,3). Dość istotnym problemem miasta jest z kolei duża dynamika zmian na lokalnym rynku pracy i świadcząca o tym m.in. znaczna liczba podmiotów gospodarczych, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej na 1.000 mieszkańców (46,4). Wpływa na to w szczególności sezonowość ruchu turystycznego na obszarze miasta, która determinuje funkcjonowanie znacznej liczby podmiotów gospodarczych. Sytuacja Świnoujścia w zakresie poziomu przedsiębiorczości jest jednak bardzo zróżnicowana, bowiem większość podmiotów gospodarczych zlokalizowana jest w Dzielnicy Nadmorskiej (ryc.3), co wiąże się z jego funkcją turystyczno-uzdrowiskową. Znajdują się tu przede wszystkim podmioty gospodarcze nastawione na obsługę turystów i kuracjuszy. Wysoki poziom przedsiębiorczości charakteryzuje również inne obszary miasta, na przykład przygraniczne Osiedle Posejdon. Pozostałe części miasta cechują się znacznie niższym poziomem przedsiębiorczości, gdyż np. Osiedle Zachodnie, Karsibór, częściowo Warszów stanowią tzw. sypialnie miasta. Jeszcze większe dysproporcje widoczne są w ujęciu poszczególnych ulic miasta. Niskim i bardzo niskim poziomem przedsiębiorczości cechują się w szczególności krótkie ulice, zamieszkałe przez niewielką liczbę osób, które pełnią głównie funkcje mieszkaniowe – stąd brak lub nieznaczna liczba podmiotów gospodarczych (tab. 10). Niski poziom przedsiębiorczości dotyczy także ulic Bema, Grodzkiej, Dąbrowskiego.

⁴ Do analizy poziomu przedsiębiorczości wzięto pod uwagę adresy prowadzenia działalności gospodarczej.

Ryc. 3. Poziom przedsiębiorczości w obrębach geodezyjnych Świnoujścia w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne

Tab. 10. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przedsiębiorczości

Wskaźnik: Podmioty gospodarcze na 1.000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (70,0-168,3)	Kanałowa, Karsiborska, Skandynawska, Sikorskiego, Ludzi Morza, Trzciniowa, Sosnowa, Czeska, Bohaterów Września, Wierzbowa, Grodzka, Szwedzka, Okólna, Piastowska, Konstytucji 3 Maja, Markiewicza, Chrobrego, Brzozowa, Monte Cassino, Miodowa, Wyspiańskiego, Paderewskiego, Kołłątaja, Lechicka, Marynarzy, Krzywoustego, Barlickiego, Grunwaldzka, Plac Wolności, Niedziałkowskiego
bardzo niekorzystne (pon. 70,0)	Szkolna, Chopina, Kościuszki, Matejki, Gdyńska, Promowa, Reja, Hołdu Pruskiego, Narutowicza, Wyszyńskiego, Jana Pawła II, Rybaki, Niecała, Wybrzeże Władysława IV, Witosa, Wilków Morskich, Kujawska, Staszica, Węgierska, Herberta, Norweska, Batalionów Chłopskich, Ogrodowa, Owocowa, Plac Słowiański, Osadników Wojskowych, 1 Maja, Krzywa, Odrowców, Holenderska, Porębskiego, 11 Listopada, Jaracza, Łużycka, Poznańska, Białoruska, Barkowa, Modrzejewskiej, Głęboka, I Armii Wojska Polskiego, Prosta, Warzywna

Wskaźnik: Podmioty gospodarcze, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej na 1.000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (46,4-200,0)	Monte Cassino, Batalionów Chłopskich, Owocowa, Wilków Morskich, Promowa, Narutowicza, Steyera, Piastowska, Wyspiańskiego, Wyszyńskiego, Chopina, Węgierska, Marynarzy, Niecała, Brzozowa, Konstytucji 3 Maja, Bohaterów Września, I Armii Wojska Polskiego, Barlickiego, Wierzbowa, Reja, Kołłątaja, 11 Listopada, Wąska, Miodowa, Jana Pawła II, Piłsudskiego, Herberta, Karsiborska, Łużycka, Plac Słowiański, Sosnowa, Armii Krajowej, Plac Wolności, Skandynawska, Bunkrowa, Warzywna
bardzo niekorzystne (pon. 200,0)	Bema, Grodzka, Dąbrowskiego

Źródło: opracowanie własne

Wniosek

Podsumowując analizę miasta w obszarze aktywności gospodarczej należy stwierdzić, że występuje duże zróżnicowanie liczby podmiotów gospodarczych, w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców, w poszczególnych częściach miasta. Problem niskiego poziomu przedsiębiorczości widoczny jest na Warszawie i Karsiborze oraz na poszczególnych ulicach w centrum miasta.

4.3. Sfera środowiskowa

Poziom jakości środowiska

Miasto Świnoujście, jako miejscowość uzdrowiskowa cechuje się korzystną sytuacją w zakresie jakości środowiska, bowiem na terenie miasta praktycznie nie występują problemy środowiskowe typowe dla wielu polskich miast, takie jak: występowanie odpadów niebezpiecznych, zanieczyszczenia gleby, zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz zanieczyszczenia powietrza. Jednak, w przestrzeni miasta można wyróżnić pewne obszary, na których wskaźniki jakości środowiska są niższe.

Na lokalne obniżenie jakości środowiska w tych strefach miasta wpływa:

- obecność obszarów portowych i magazynowych, szczególnie w zakresie przeładunków materiałów sypkich,
- zlokalizowane w tych miejscach zakłady przemysłowe,
- dość znaczny ruch kołowy, który koncentruje się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, szczególnie biegnących przez prawobrzeżny obszar miasta, w tym droga międzynarodowa E65 (ulice: Wolińska i Fińska) oraz droga krajowa DK93 (ulice: Pomorska, Karsiborska i Grunwaldzka).

- linia kolejowa Szczecin – Świnoujście, mająca duże znaczenie dla przewozów towarowych oraz towarzysząca im infrastruktura kolejowa obejmująca bocznice kolejowe, rozjazdy i miejsca sprzątania wagonów,

Duży problem miasta stanowią korki, tworzące się w godzinach szczytu i w sezonie turystycznym, potęgowane przez przeprawę promową, kursującą w obrębie miasta pomiędzy wyspami Wolin-Uznam (przeprawa Warszów – promami typu Bielik oraz przeprawa Centrum promami typu Karsibór). Znacznym natężeniem ruchu kołowego cechują się również główne ulice, przechodzące przez centralną część miasta, tzn. Konstytucji 3 Maja, Wojska Polskiego, Marynarzy, Armii Krajowej, Wybrzeże Władysława IV, 11 Listopada, Grunwaldzka, a także ulice łączące drogi E65 i DK93 z portem, tzn. Mostowa, Ludzi Morza, Barlickiego i Dworcowa (tab. 11).

Tab. 11. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu jakości środowiska ze względu na natężenie ruchu kołowego na drogach

Wskaźnik: Natężenie ruchu kołowego na drogach	
Wartości	Ulice
niekorzystne	11 Listopada, Mostowa, Ludzi Morza, Barlickiego, Dworcowa
bardzo niekorzystne	Wolińska, Fińska, Pomorska, Karsiborska, Grunwaldzka, Konstytucji 3 Maja, Wojska Polskiego, Marynarzy, Armii Krajowej, Wybrzeże Władysława IV,

Źródło: opracowanie własne

Wnioski

Zróznicowany poziom wskaźników jakości środowiska dla poszczególnych obszarów na terenie miasta związany jest z dużym natężeniem ruchu kołowego, specyfiką funkcjonowania obszaru portowego. Czynniki te wpływają negatywnie na jakość powietrza, a w przypadku natężenia ruchu kołowego dodatkowo występuje problem hałasu komunikacyjnego. Najbardziej negatywne zjawiska w sferze hałasu komunikacyjnego występują w obrębie centrum miasta.

4.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej

Miasto Świnoujście cechuje się dość wysokim poziomem jakości dróg kołowych, o czym świadczy nieznaczny udział długości ulic wymagających remontu do długości ulic ogółem (16,5%). O ile jednak jakość dróg w centralnej części miasta i w Dzielnicy Nadmorskiej jest dobra lub bardzo dobra, to w pozostałych częściach miasta drogi wymagają

znaczących remontów. Dotyczy to zwłaszcza osiedla Warszów, gdzie - z uwagi na znaczny ruch kołowy w kierunku portu - wszystkie ulice wymagają naprawy nawierzchni (tab. 12).

Tab. 12. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu jakości dróg kołowych

Wskaźnik: Udział długości ulic wymagających remontu w długości ulic ogółem	
Wartości	Ulice
niekorzystne (16,5-60,0)	Bohaterów Września, Gdyńska, Grodzka, Bunkrowa
bardzo niekorzystne (pow. 60,0)	Batalionów Chłopskich, Kościuszki, Krzywoustego, Witosa, Kujawska, Lechicka, Markiewicza, Odrowców, Sikorskiego, Białoruska, Czeska, Holenderska, Jana Pawła II, , Ludzi Morza, Norweska, Okólna, Porębskiego, Szwedzka, Skandynawska, 1 Maja, Barkowa, Brzozowa, Głęboka, Kanałowa, I Armii Wojska Polskiego, Miodowa, Ogrodowa, Osadników Wojskowych, Owocowa, Promowa, Prosta, Trzciniowa, Warzywna, Wąska, Wierzbowa

Źródło: opracowanie własne

Drugim wskaźnikiem, wskazującym na rozwój infrastruktury technicznej jest dość znaczna liczba publicznych stanowisk postojowych dla samochodów osobowych na 1 km drogi publicznej (30,8). Miejsca postojowe wykazują jednak wysoki poziom koncentracji w centralnej części miasta i w Dzielnicy Nadmorskiej, natomiast w pozostałych osiedlach miasta występują jedynie sporadycznie. Szczególnie dobrze widoczne jest to w przypadku Karsiboru i Warszowa, gdzie na większości ulic brak jest wyznaczonych miejsc postojowych (tab. 13).

Tab. 13. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie liczby stanowisk postojowych dla samochodów osobowych na 1 km drogi publicznej

Wskaźnik: Stanowiska postojowe dla samochodów osobowych na 1 km drogi publicznej	
Wartości	Ulice
niekorzystne (10,0-30,8)	Matejki, Konstytucji 3 Maja, Karsiborska, Norweska, Ludzi Morza, Grodzka
bardzo niekorzystne (pon. 10,0)	Hołdu Pruskiego, Armii Krajowej, Chopina, Herberta, Krzywa, Łużycka, , Odrowców, Bunkrowa, Czeska, Holenderska, Jana Pawła II, , Modrzejewskiej, Niecała, Okólna, Porębskiego, Szwedzka, Skandynawska, Sosnowa, Węgierska, 1 Maja, Barkowa, Brzozowa, Głęboka, I Armii Wojska Polskiego, Kanałowa, Miodowa, Ogrodowa, Osadników Wojskowych, Owocowa, Promowa, Prosta, Trzciniowa, Warzywna, Wąska, Wierzbowa

Źródło: opracowanie własne

Poziom infrastruktury społecznej

Miasto Świnoujście cechuje się dość wysokim poziomem infrastruktury społecznej, na co wskazuje niewielka liczba mieszkań komunalnych i socjalnych na 1.000 mieszkańców (31,5). Koncentracja mieszkań komunalnych i socjalnych występuje na ulicach, na których pozostała stara, przedwojenna zabudowa mieszkaniowa. Z kolei na ulicach: Brzozowej, Placu Wolności, Armii Krajowej, Wyszyńskiego, Łużyckiej, Bema, Bunkrowej, Węgierskiej, Odrowców, Modrzejewskiej, Steyera i Holenderskiej występuje bardzo niekorzystna koncentracja mieszkań komunalnych oraz socjalnych.

Tab. 14. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu infrastruktury społecznej

Wskaźnik: Mieszkania komunalne i socjalne na 1.000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (31,5-100,0)	Konstytucji 3 Maja, Barlickiego, Niedziałkowskiego, Skandynawska, Kołłątaja, Sikorskiego, Kościuszki, Plac Słowiański, Narutowicza, Monte Cassino, Norweska, Chopina, Jaracza, Sosnowa, Marynarzy, Niecała, Hołdu Pruskiego, Paderewskiego, Krzywa, Poznańska, Miodowa, Piłsudskiego
bardzo niekorzystne (pow. 100,0)	Brzozowa, Plac Wolności, Armii Krajowej, Wyszyńskiego, Bema, Łużycka, Bunkrowa, Węgierska, Odrowców, Modrzejewskiej, Steyera, Holenderska

Źródło: opracowanie własne

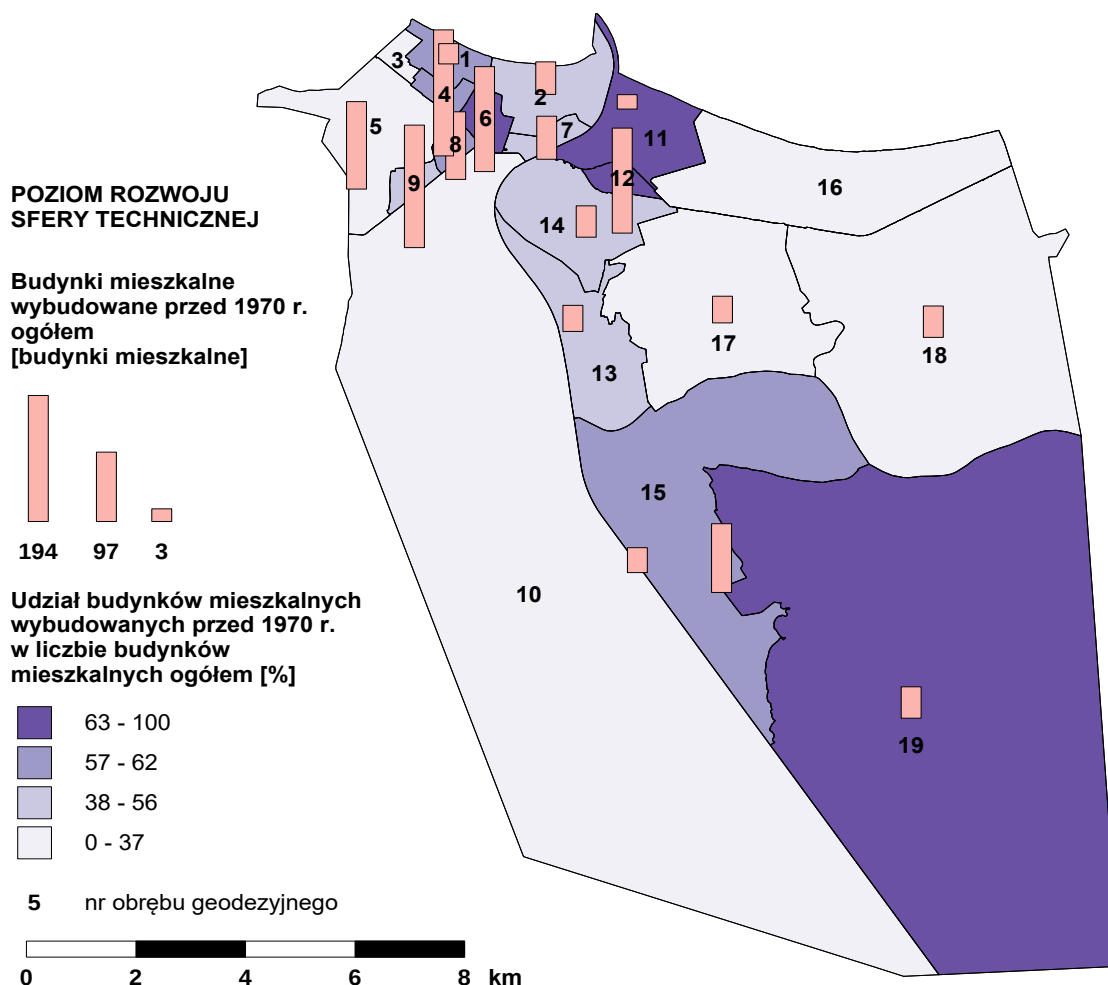
Wniosek Powyższa analiza wskazuje, że infrastruktura techniczno-społeczna najslabiej rozwinięta jest poza centrum miasta, a więc problem ten dotyczy głównie Karsiborza i Warszowa. Wynika to zarówno z niedostatecznej liczby miejsc parkingowych, jak również złej jakości dróg, które wymagają remontów. Koncentracja mieszkań socjalnych w jednym obszarze powoduje powstawanie wielu negatywnych zjawisk społeczno-gospodarczych.

4.5. Sfera techniczna

Budynki mieszkalne sprzed 1970 roku

Miasto Świnoujście charakteryzuje znaczny udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w liczbie budynków mieszkalnych ogółem (43,5 %). Najwięcej takich budynków znajduje się na osiedlach Warszów (w pobliżu ulicy Barlickiego) i Karsibór oraz w centrum miasta (ryc.3). Szczególnie niekorzystna sytuacja w tym zakresie występuje na ulicach: Barkowej, Krzywoustego, Wierzbowej, Reja, Grodzkiej, Rybaki, Batalionów Chłopskich, Narutowicza, Staszica, Poznańskiej, Bema oraz Bunkrowej (tab. 14). Jednakże,

stan techniczny tych budynków jest dobry, gdyż większość z nich została wyremontowana, począwszy od końca lat 90-tych.

Ryc. 4. Budynki mieszkalne w obrębach geodezyjnych Świnoujścia w 2016 r.

Źródło: opracowanie własne

Tab. 15. Ulice Świnoujścia wykazujące się występowaniem budynków wybudowanych przed 1970 rokiem

Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w liczbie budynków mieszkalnych ogółem	
Wartości	Ulice
niekorzystne (43,5-80,0)	Kujawska, Chrobrego, Prosta, Ludzi Morza, Osadników Wojskowych, Białoruska, Plac Słowiański, Wyszyńskiego, Węgierska, Grunwaldzka, Wyspiańskiego, Piastowska, Owocowa, Kołłątaja, Łużycka, Matejki, Kanałowa, 1 Maja, Trzcinowa, Plac Wolności, Konstytucji 3 Maja, Warzywna, Niedziałkowskiego, Hołdu Pruskiego, Paderewskiego, Szwedzka, Promowa, I Armii Wojska Polskiego, Piłsudskiego, Brzozowa, Gdyńska
bardzo niekorzystne (pow. 80,0)	Ogrodowa, Norweska, Skandynawska, Armii Krajowej, Chopina, Kościuszki, Okólna, Niecała, Modrzejewskiej, Jaracza, Barkowa, Krzywoustego, Wierzbowa, Reja, Grodzka, Rybaki, Batalionów Chłopskich, Narutowicza, Staszica, Poznańska, Bema, Bunkrowa

Źródło: opracowanie własne

Poziom dziedzictwa kulturowego

Miasto Świnoujście charakteryzuje się niskim nasyceniem obiektami dziedzictwa kulturowego, o czym świadczy nieznaczna liczba budynków zabytkowych na 10.000 mieszkańców (48,9). W dodatku większość z nich zlokalizowana jest na terenie centralnej części miasta, a także Warszowa i Dzielnicy Nadmorskiej. Szczególnie wysokim poziomem dziedzictwa kulturowego cechują się ulice: Wybrzeże Władysława IV, Chopina, Piłsudskiego, Hołdu Pruskiego, Plac Słowiański, Armii Krajowej, Bunkrowa i Plac Kościelny (tab. 15).

Tab. 16. Ulice Świnoujścia wykazujące koncentrację obiektów o wysokim poziomie dziedzictwa kulturowego

Wskaźnik: Obiekty zabytkowe na 10.000 mieszkańców	
Wartości	Ulice
niekorzystne (48,9-200,0)	Barlickiego, Kościuszki, Piastowska, Bohaterów Września, Wyspiańskiego, Monte Cassino, Marynarzy, Plac Wolności, Narutowicza, 1 Maja, Niedziałkowskiego, Paderewskiego, Wyszyńskiego
bardzo niekorzystne (pow. 200,0)	Wybrzeże Władysława IV, Chopina, Hołdu Pruskiego, Piłsudskiego, Plac Słowiański, Armii Krajowej, Głęboka, Bunkrowa, Plac Kościelny

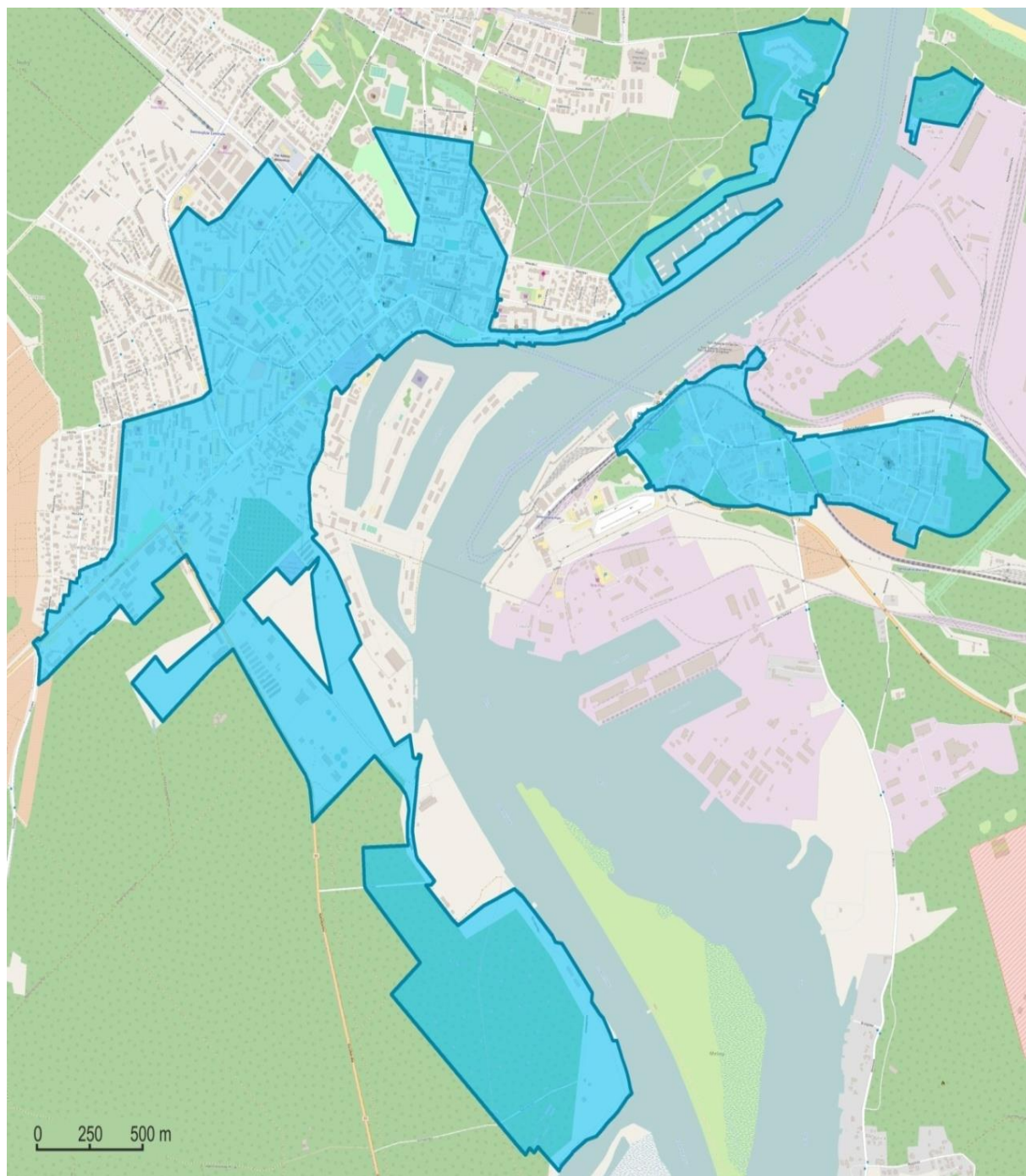
Źródło: opracowanie własne

5. Identyfikacja obszarów zdegradowanych na terenie gminy

W myśl *Ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 r., istotą podjęcia działań rewitalizacyjnych na danym obszarze jest występowanie na nim stanu kryzysowego, rozumianego jako stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z pozostałych sfer, tj. gospodarczej lub środowiskowej lub technicznej lub przestrzenno-funkcjonalnej.

Analiza negatywnych zjawisk społecznych na obszarze miasta Świnoujście wykazała ich koncentrację w następujących częściach miasta:

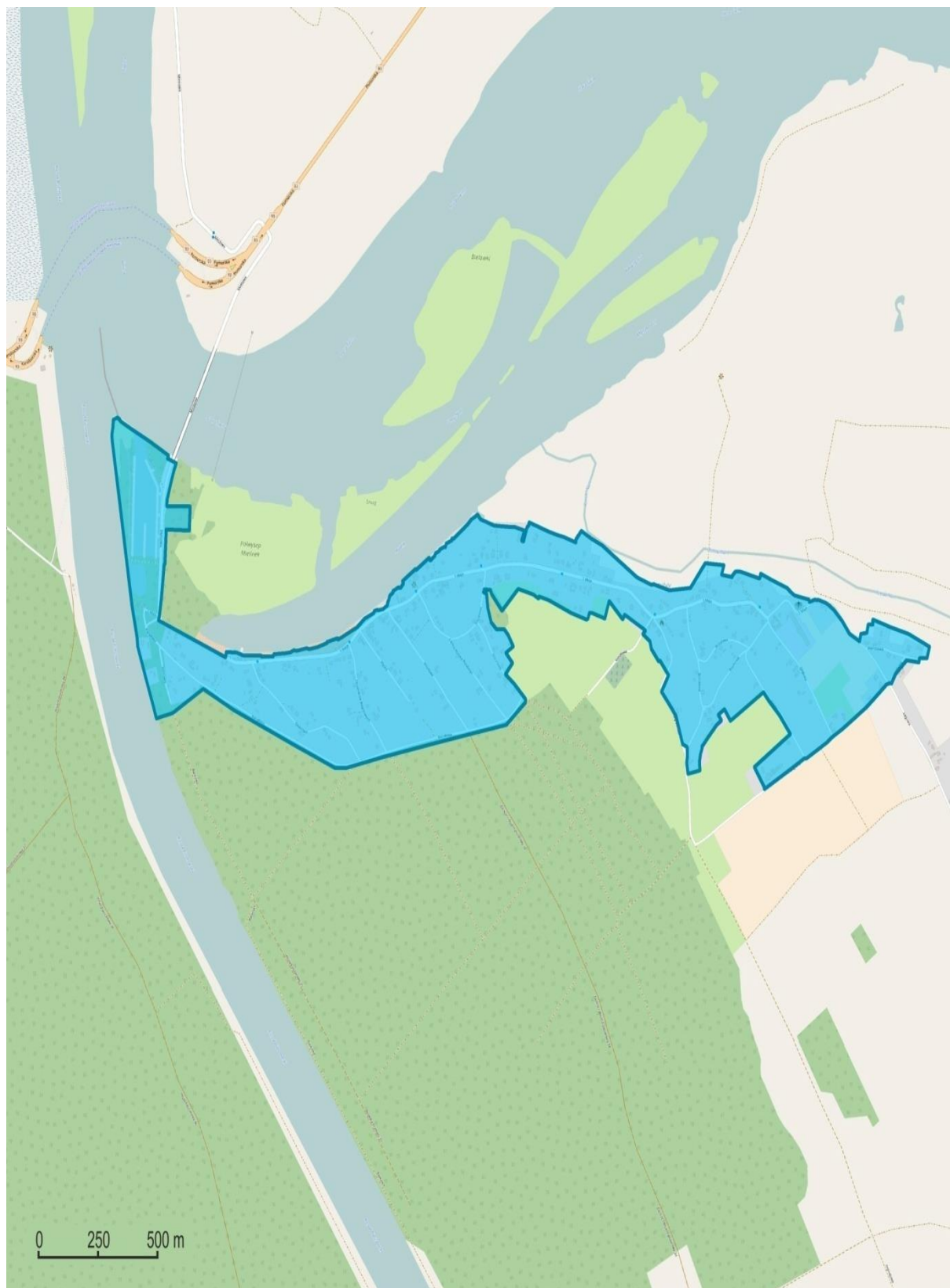
1. Centralna część miasta.

Ryc. 5. Obszar zdegradowany Centrum w Świnoujściu

Źródło: opracowanie własne

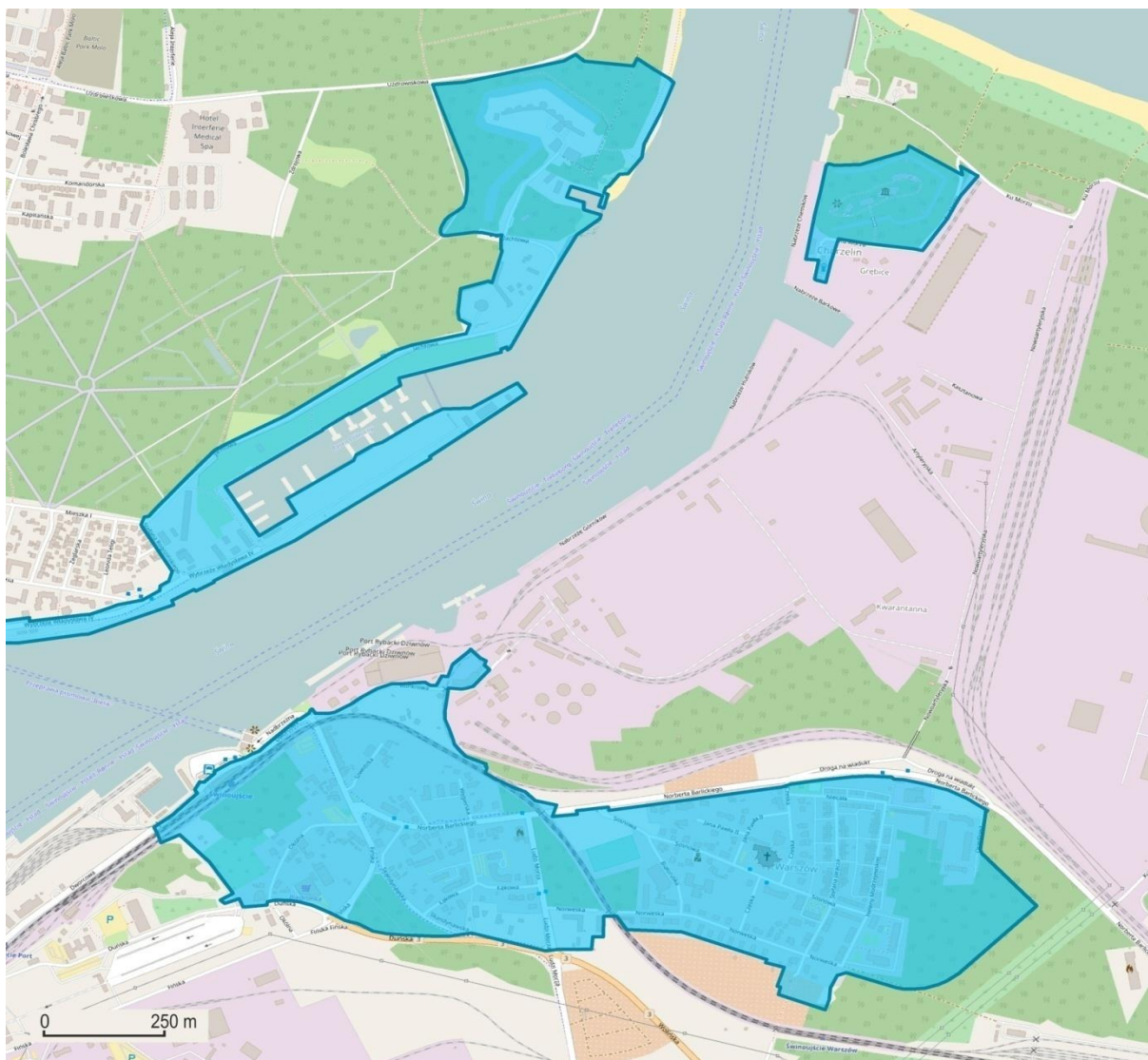
2. Karsibór .

Ryc. 6. Obszar zdegradowany Karsibór w Świnoujściu

Źródło: opracowanie własne

3. Warszów

Ryc. 7. Obszar zdegradowany Warszów w Świnoujściu

Źródło: opracowanie własne

Obszary te wykazują niekorzystną sytuację w zakresie sfery gospodarczej i technicznej, a częściowo również środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej (tab. 17). Należy je więc traktować jako **obszary zdegradowane**, w myśl *Ustawy o rewitalizacji* z dnia 9 października 2015 r. Na wyznaczonych w trakcie analizy obszarach zdegradowanych, leżących w granicach miasta Świnoujście mieszka w sumie 30.358 osób, co stanowi 73,8% ogólnej liczby ludności miasta.

Załącznik nr 1 do Uchwały.

Obszar zdegradowany na terenie Gminy Miasto Świnoujście zawierający wskazanie granic podobszarów: OZ1, OZ2, OZ3 4 wykonane na mapie w skali 1:5000, sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej.

Tab. 17. Charakterystyka obszarów zdegradowanych (OZ) w mieście Świnoujście

Zjawisko	Wskaźnik	Miasto	OZ
Sfera społeczna			
Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	3,2	3,2
	Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	1,5	1,4
Poziom ubóstwa	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ogółem na 1.000 mieszkańców [osoby]	51,9	57,8
	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na trudną sytuację życiową (bezrobocie i niepełnosprawność) na 1.000 mieszkańców [osoby]	26,8	30,3
	Rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych na 1.000 mieszkańców [rodziny]	35,2	28,3
Poziom przestępczości	Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1.000 mieszkańców [przestępstwa]	28,7	13,9
	Wypadki drogowe ogółem na 10.000 mieszkańców [wypadki]	8,9	11,7
Poziom patologii społecznej	Niebieskie karty na 1.000 mieszkańców [niebieskie karty]	1,5	1,4
	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na alkoholizm i narkomanię na 1.000 mieszkańców [osoby]	6,8	7,4
Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI (język polski, matematyka, język obcy) [%]	71,3	72,1
	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze) [%]	50,8	51,6
Poziom kapitału społecznego	Frekwencja w wyborach parlamentarnych [%]	50,6	49,4
Poziom kapitału ludzkiego	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]	25,2	26,1
Sfera gospodarcza			
Poziom przedsiębiorczości	Podmioty gospodarcze na 1.000 mieszkańców [podmioty gosp.]	168,3	76,3
	Podmioty gospodarcze, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej na 1.000 mieszkańców [podmioty gosp.]	46,4	36,9
Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
Poziom infrastruktury techniczno-społecznej	Stanowiska postojowe dla samochodów osobowych na 1 km drogi publicznej [stanowiska]	30,8	40,9
	Mieszkania komunalne i socjalne na 1.000 mieszkańców [mieszkania]	31,5	38,6
Poziom jakości dróg kołowych	Udział długości ulic wymagających remontu w długości ulic ogółem [%]	16,5	41,1
Sfera techniczna			
Poziom stanu technicznego obiektów	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w liczbie budynków	43,5	55,7

Zjawisko	Wskaźnik	Miasto	OZ
budowlanych	mieszkalnych ogółem [%]		
Poziom dziedzictwa kulturowego	Obiekty zabytkowe na 10.000 mieszkańców [obiekty]	48,9	44,3

Źródło: opracowanie własne

6. Charakterystyka obszarów rewitalizacji w gminie

Z uwagi na znaczenie dla rozwoju lokalnego można stwierdzić, że działaniom rewitalizacji powinny podlegać w przeważającej części obszary Karsibór i Warszów, a także większa część Centrum. Stąd też w przypadku miasta Świnoujście obszar rewitalizacji powinien składać się z czterech podobszarów:

OR1 - Centrum, którego granice wyznaczają: ulice Grunwaldzka – Karsiborska (do cmentarza) – Kontradmirała Włodzimierza Steyera – Wodna – Bolesława Chrobrego – Bohaterów Września – Monte Cassino – Hołdu Pruskiego – Piastowska – Wyspiańskiego – Konstytucji 3 Maja – Grunwaldzka – Wybrzeże Władysława IV – Basen Północny – Jachtowa – Fort Anioła – Fort Zachodni, a także Mulnik (teren dawnej bazy wojskowej), gdzie ma powstać Centrum Usług „Mulnik”, które przyczyni się do podniesienia poziomu przedsiębiorczości i zmniejszenia bezrobocia w sąsiedztwie centralnej części miasta.

OR2 - Karsibór, obejmujący zabudowania osiedla Karsibór;

OR3 - Warszów, którego granice wyznaczają ulice: Dworcowa – Duńska – Wolińska – Norweska – Barlickiego – linia kolejowa – Bunkrowa – Dworcowa;

OR4 - Warszów-Forty, o dużym znaczeniu dla rozwoju turystyki i aktywizacji mieszkańców Świnoujścia.

Załącznik nr 2 do Uchwały.

Obszar rewitalizacji na terenie Gminy Miasto Świnoujście zawierający wskazanie granic podobszarów: OR1, OR2, OR3, OR4 wykonane na mapie w skali 1:5000, sporządzonej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej.

Na wyznaczonych obszarach rewitalizacji mieszka **10.451** osób, co stanowi **25,4% liczby mieszkańców**. Powierzchnia obszarów rewitalizacji to **4,317 km²**, co stanowi **2,19% powierzchni miasta**. Zdiagnozowano na nich stan kryzysowy spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności w zakresie wysokiego poziomu bezrobocia, wysokiego poziomu ubóstwa, dość wysokiego poziomu przestępczości, wysokiego poziomu patologii społecznej i dość niskiego poziomu kapitału społecznego,

których wartości są mniej korzystne niż średnio w gminie (tab. 16). Obszary rewitalizacji wykazują ponadto negatywną sytuację w sferze gospodarczej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, a w pewnym zakresie również sferze środowiskowej. Spełniają zatem warunki obszarów rewitalizacji w myśl *Ustawy o rewitalizacji*.

Tab. 18. Charakterystyka obszarów rewitalizacji (OR) w mieście Świnoujście

Zjawisko	Wskaźnik	Miasto	OR
Sfera społeczna			
Poziom bezrobocia	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	3,2	3,5
	Udział bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	1,5	1,5
Poziom ubóstwa	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ogółem na 1.000 mieszkańców [osoby]	51,9	101,0
	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na trudną sytuację życiową (bezrobocie i niepełnosprawność) na 1.000 mieszkańców [osoby]	26,8	47,9
	Rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych na 1.000 mieszkańców [rodziny]	35,2	34,7
Poziom przestępczości	Przestępstwa o charakterze kryminalnym ogółem na 1.000 mieszkańców [przestępstwa]	28,7	22,4
	Wypadki drogowe ogółem na 1.0000 mieszkańców [wypadki]	8,9	23,9
Poziom patologii społecznej	Niebieskie karty na 1.000 mieszkańców [niebieskie karty]	1,5	1,7
	Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej ze względu na alkoholizm i narkomanię na 1.000 mieszkańców [osoby]	6,8	16,7
Poziom edukacji	Średni wynik sprawdzianu w klasie VI (język polski, matematyka, język obcy) [%]	71,3	71,3
	Średni wynik egzaminu gimnazjalnego (język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze) [%]	50,8	52,4
Poziom kapitału społecznego	Frekwencja w wyborach parlamentarnych [%]	50,6	45,4
Poziom kapitału ludzkiego	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem [%]	25,2	21,1
Sfera gospodarcza			
Poziom przedsiębiorczości	Podmioty gospodarcze na 1.000 mieszkańców [podmioty gosp.]	168,3	84,5
	Podmioty gospodarcze, które zgłosiły zakończenie działalności gospodarczej na 1.000 mieszkańców [podmioty gosp.]	46,4	39,3
Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
Poziom infrastruktury techniczno-społecznej	Stanowiska postojowe dla samochodów osobowych na 1 km drogi publicznej [stanowiska]	30,8	29,6
	Mieszkania komunalne i socjalne na 1.000	31,5	66,8

Zjawisko	Wskaźnik	Miasto	OR
	mieszkańców [mieszkania]		
Poziom jakości dróg kołowych	Udział długości ulic wymagających remontu w długości ulic ogółem [%]	16,5	50,3
Sfera techniczna			
Poziom stanu technicznego obiektów budowlanych	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w liczbie budynków mieszkalnych ogółem [%]	43,5	61,5
Poziom dziedzictwa kulturowego	Obiekty zabytkowe na 1.0000 mieszkańców [obiekty]	48,9	59,9

Źródło: opracowanie własne

Spis tabel

Tab.1. Wskaźniki wykorzystane do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w mieście Świnoujście	4
Tab.2. Wskaźniki obrazujące poszczególne sfery w zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej miasta Świnoujście.....	6
Tab.3. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu bezrobocia.	8
Tab.4. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu ubóstwa...	10
Tab.5. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przestępczości.....	11
Tab.6. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu patologii społecznej	13
Tab.7. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu edukacji...	13
Tab.8. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kapitału społecznego	15
Tab.9. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu kapitału ludzkiego	15
Tab.10. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu przedsiębiorczości	17
Tab.11. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu jakości środowiska ze względu na natężenie ruchu kołowego na drogach	19
Tab.12. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu jakości dróg kołowych.....	20
Tab.13. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie liczby stanowisk postojowych dla samochodów osobowych na 1 km drogi publicznej	20
Tab.14. Ulice Świnoujścia wykazujące niekorzystną sytuację w zakresie poziomu infrastruktury społecznej	21
Tab.15. Ulice Świnoujścia wykazujące się występowaniem budynków wybudowanych przed 1970 rokiem.....	22
Tab.16. Ulice Świnoujścia wykazujące koncentrację obiektów o wysokim poziomie dziedzictwa kulturowego.....	23
Tab.17. Charakterystyka obszarów zdegradowanych (OZ) w mieście Świnoujście	27
Tab.18. Charakterystyka obszarów rewitalizacji (OR) w mieście Świnoujście	29

Spis rycin

Ryc. 1. Poziom ubóstwa w obrębach geodezyjnych Świnoujścia w 2016 r.	9
Ryc. 2. Poziom patologii społecznej w obrębach geodezyjnych Świnoujścia w 2016 r.	12
Ryc. 3. Poziom przedsiębiorczości w obrębach geodezyjnych Świnoujścia w 2016 r.	17
Ryc. 4. Budynki mieszkalne w obrębach geodezyjnych Świnoujścia w 2016 r.	22
Ryc. 5. Obszar zdegradowany Centrum w Świnoujściu	24
Ryc. 6. Obszar zdegradowany Karsibór w Świnoujściu	25
Ryc. 7. Obszar zdegradowany Warszów w Świnoujściu	26